

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tözsdéjében.

A városháza.

A mi városunk régi, idült betegségben szenved. Gyöngye, vérszegény, emészt a régi, megromlott rendszer levegője s ha erősebb, friss szellő támad rá, megszenvedti azt is. A legutóbbi mozgalom heves lát idézett elő s újra kell látnunk nagy gyengeségünket s azt, hogy itt csak alapos, gyökeres változás segíthet némiképp. Egy hivatalnok feljelentése alapján magát a főt, a polgármestert érte egy súlyos vád. De milyen volt az a följelentés is. Nem szólnak a följelentőnek nem épen legszimpatikusabb egyéniségéről — hisz ennek egészséges viszonyok között, a legkomolyabb ügyben nem volna szabad a mérlegbe esni, de az bizonyos, hogy épen a lehető legrosszabb időben történt, akkor a mikor mindenki, ugyyszólva kivétel nélkül személyes érzékenység, sőt a sértett önérdék kifolyásának tekintetű. Aztán a már korábban, idő nap előtt szállongó hírek, a melyek sokkal többre engedtek következtetni, mint a mit tényleg szemünk láthatnak, mindez általános zavart idézett elő s akadályozta, hogy a dolgot tiszta világításban láthassuk.

Most már mindenki úgy tudja és úgy látja, hogy tényleg szabálytalanság, hely-

télenység történt, a mely alapját egy régi, megkorhadtt rendszerben találja. Az összeköttetések, a bizalom, a személyek iránt való rokonszenv, a félelem, hogy oly érzékeny hírokat találnak érinteni, a mi talán kellemetlen fűdalmakat idézhet elő, akadályt gördítettek arra nézve, hogy a legszigorúbb szabályokat állítsák föl s azoknak a végrehajtását kérélhetetlen szigorral követeljék. Hiszen voltak már régebben is olyanok, a kik a pénzkezelésnek azt a módját, a mely most annyi kellemetlenséget okozott úgy a polgármesternek s az ő állása iránt való köteles tiszteletnek, valamint a városunk megerősödni nem tudó közvéleményének — mondjuk — voltak már ezelőtt is olyanok, a kik az ellenőrzésnek s a számadásnak legszigorúbb formáját kívánták látni, hogy tudja mindenki: mikor, mely összeg érkezett a polgármester kezeihez, meddig volt nála, mikor szolgáltatatta át a városi pénztárba? Ezt akkor rossznéven vették nekik s mintegy bizalmatlanságot láttak a polgármester személye iránt. Pedig nem bizalmatlanság volt, hanem csupán annak a követelése, hogy tisztán láthassunk. Ha az akkor megtörténhetik, nincs meg ez a sajnálatos összevisszaság s nem kap tápot a sanda gyanu, mely ugyis mindig és min-

deniütt többet lát, többet sejt, mint a mennyi tényleg létezik. Ha a városházán szabálytalanságról beszélnek, — bizvást állithatjuk — hogy polgártársainkuk egy nagyobb fele sikkasztásokra gondol, arra, hogy keserves keresménye, a melyet oly kinnal fűzetett be a város pénztárába, könnyelműen kezeltek.

Nem tudunk egyetérteni azzal az indítvánnyal sem, a mely megelégedett volna a megrovással, hogy a polgármester eljárását helytelenítsék. Miért ítéllet mondani addig, a mig teljes világosság nem derül minden cselekedetre? Hátha nem is érdemi meg Havranek József azt, hogy őt és eljárását a kritika elítélje? Ő a multa támaszkodik s ennek a szerencsétlen multnak hajtsáként tünt most elő az a fa, a melyik keserű gyümölcsöket hullatott ölünkbe. Jöjjön egy pártatlan, objektív, senki által nem gyanúsítható vizsgálat s hozzon napvilágra mindent, akár jó, akár rossz. Nekünk szükségünk van arra, hogy városunk polgármesterét a legnagyobb tisztelet környékezze, hogy az ő személye iránt senki ne bizalmatlankodjék, mert érezzük, hogy abszolút szükség van a sok mende-monda után arra, hogy szemünk tisztán láthassanak. Ha azt a bizalmat nem lehet kiutalványozni, viselje a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Wlassics miniszter levegője.

Örökké emlékezetes szakavat intézett Wlassics miniszter az egyetem ifjakhoz, midőn velők a kereszt-kérdésről beszélgetett. Ekker ugyanis e szavakra fakadt:

— „En más levegőben születtem és más világban éltem, nem tudom tehát megérteni az ifjuság tetteinek indító okait.“

Egy vidéki lap szerkesztője némi felvilágosítással szolgál az iránt, hogy milyen lehetett hát az a „más levegő“. A miniszternek egy hajdani jogásztársa ugyanis a következő levelet intézi a nevezett laphoz:

T. Szerkesztő Uram!

Bizonyára olvasta, mikép nyilatkozott Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ur annak a hallatára, hogy az egyetemi ifjak a keresztet a tantermek falaira kifüggesztették. Azt mondta Ő Excecellenciája, hogy nem tudja megérteni az ifjuság tettének indító okát, mert ő más levegőben született, és más világban élt.

Szerkesztő Ur! A miniszternek teljesen igaza van, én mint az ő legszerényebb kortársa, tanuskodhatom mellette. Ha Ő Excecellenciája nem restelli bevallani, én sem restellem, hogy mi bizony más levegőben születünk, mint ez az ifju nemzedék, más világban serdültünk az ifjakká, más ambícióval kezdtük a férfikort. Ugy tudom, szerkesztő Ur se beszélhet — tapasztalásból arról, micsoda levegő, micsoda világ volt az a 60-as és 70-es évek egyetemi ifjuságáé. Én, sajnos, beszélhetek. Beszélhetek,

mert fürteimet együtt kezdtem süttetni, fodorítani a mindig elegáns, mindig utolsó divat szerint öltözködő Wlassics Gyulával. Neki még — az élezlaponból látom — maradt a tarkóján valamicske fodorítani valója ma is, nekem már nem maradt. Koponyámat simára borotválta az a mi világunk, az a mi levegőnk.

Hogy milyen volt hát az? A gimnáziumokban akkor kezdtek elhagyni a mindennapi templombajrást, mert azt mondták, télen meghűtjük magunkat, nyáron meg nehéz a levegő az istenházában. Vasárnap azonban eljártunk, akkor ott szorongtak a leányiskola növendékei is, persze ők is, mi is tanár nélkül. Hétköznapi tanóráinkat a hittan kivételével imádság nélkül kezdtük. Csak felálltunk, mint a czövek, mikor a professzor belépett, aztán leültünk szó nélkül. Annnyival olcsóbb lett volna az iskolázás, hogy imakönyvre nem kellett költenünk, hanem mégis drágább volt, mert sok kellett a színházra. Igaz, hogy aztán a Fatiniczának meg a Giroflé-Giroflának kuplét el tudta fujni minden gyerek. De egy mégis fáj: hogy a professzorok kávéházba is jártak, nekünk meg nem volt szabad. No majd az egyetemen, ott vége lesz a szarnokságnak, azzal biztattuk egymást. És ugy is lett.

Szerkesztő Ur! ha benne vagyok a valomásban, már elmondom, hogy az évnnyitó Veni Sancten az egyetemi hallgatókból vagy 25-en kullogtak a fekete diszruhás öreg Venczel dekan után. Nem értettük egyáltalán, mire való az; a minthogy Wlassics kortársam ma sem érti. Az egyetemi diákok ezrei a kávéházban látkak. Ott esteledett ránk, ott virradtunk meg. Thaisz főkapitány kegyes jóvoltából tanulgatuk a ferblit, makaót és a (nekem oly kedves

emlékü) nasivasit. Csak a vizsga zavart ki odunkból — néha meg a színház, vagy orfeum — gyakran. Mert akkor még csak mi Bukocny Absentiusok leveletünk a szinpadok és orfeumok csillagaival, a Carolákkal, nem a vallás- és közoktatásügyi miniszter. Eötvös József báró és Pauler Tivadar, az én Wlassics kortársam akkori elődei talán nem is látkak orfeumot. A mi birodalmunk volt az.

A fiatal Ugron Gábor hazafiaskodott ugyan néhányad magával, de mi nem értettük, mit akar, még a török-barát Lukács Gyulát se értettük. Hanem a „beczsz kedveért“ olykor mégis velük tartottunk. De annál jobban hallgattunk Szűcs pátrira, az örökjogászra, a ki szüntelen oktatott, hogy: fiúk, első a protekció, többre jutsz azzal, mintha az egész jogi fakultás tudományát a kis ujjadban hordanád.“

Ilyen volt a mi levegőnk.

Isten nevét, azt csak ugy emlegettük, mint az egyetemen mostani tanácsjegyzője, Margittai, — káromkodva; Krisztust, Máriát is színt azonképpen.

A ki közénk nem tartozott, azt egyénnek, alaknak, filiszternek, „páriának“ csufoltuk. Egészen ugy, mint Margittai tanácsjegyző, a ki a munkásembert ma is páriának mondja. Ez a Margittai, ugy látszik, szintén a mi kortársunk.

Ime ilyen volt 30 év előtt a mi világunk, a Wlassics Gyula ő excecellenciájáé, meg az enyéme és a többi kortársaké . . .

Hát aki az ilyen levegőben született, ilyen világban élt, az — beláthatja Szerkesztő ur — valóban nem érti a mai egyetemi fiatal-ságot. Nem csoda, hogy Wlassics nem érti, nála okosabb fej az Eötvös Károlyé, és az sem érti, miként lapjában az Egyetértésben panasz-

polgármester a felelősséget tetteiért. Ezért tartottuk volna helyesnek — a mint meg is mondták — hogy a polgármester kérje maga ellen a fegyelmi eljárást. Mi szükség volt arra, hogy három óra hosszat vitázzanak a teendőkről, assák-véssék, takar-gassák azt, a mit végtére úgy is mindenki tisztán akar tudni? Igazságra van szükségünk, mert megrendül polgárainkban az igazságnak a tisztelete s a tekintély iránt való közeles bizalom.

Azután, ha ismét rendet akarnak behozni, tegyék meg azt, a mit más városok régen megtettek, hogy a polgármestert felmentik a pénzkezelésnek munkájától és a velejáró felelősségtől. A pénzkezelés veszélye másuttal nem szokott a polgármesterre nehezülni. Az a pénztár dolga. Vegye át, könyvelje el, adjon róla pontosan számat, kitől kapta és kinek adta? Ha a polgármesternek szükségése van pénzre, ott mindig megtalálhatja. A régi rendszer pátriarkális rendszer, a melynek nyomában mindig ott ólálkodhatik a sanda gyanu, annak pedig nem szabad becsületes eljárásához tapadni.

Nem a polgármester iránt vagyunk bizalmatlanok, hanem a szabályszerűség logikájához ragaszkodunk s ezt a közérdek, Fejérvár városa lakóinak szoros érdeke követeli meg. Ne legyen a mi városunk egy beteg rendszer, egészségtelen vérkeringéssel, ne jelentkezzenek rajta minden külbenyomásra a lázas állapot kóros jelenségei.

Egyről-másról.

Furesz és nagyon megfigyelni való tünet-mények merülnek fel mostanában a szabadelvű pártban. Természetesen a legérdekesebb és a legégetőbb kérdés: az összeférhetlenségi javaslat körül fejlődnek ki ezek a tünetmények.

kodik. Hogy maholnap több egyetemi hallgató jár a templomba, mint az ortumba, maholnap sz. Imre herceg emléke népszerűbb a főiskolán, mint a legelső énekesnő, hogyan értse azt meg Vlascics miniszter? Hogy a magyar diákok többsége nem a kártyáért él-hal, nem az ortumért lelkeseedik immár, hanem a keresztény Magyarország az ideálja, ezt — bevallom — én sem értem. Nem értem, föl nem foghatom, de (itt már eltértek az én híres kortársamtól) nem döbbenek meg tőle, miként Vlascics Gyula, a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Szerkesztő Uram! Egy fiam van ott a budapesti főiskolán és Istenemre mondom jobban esett azt hallanom felőle, hogy részt vett keresztény vallásunk jelvényének a felmagasztalásában, mintha azt hallottam volna róla, hogy — miként 30 év előtt rólam s talán a fodorozott fürtű Vlascicsról is hallhatták szülei — egy szüvésznőnek fogta ki a lovait s vontatta az utcán kocsiját. És büszkébb vagyok a fiamra, ki önként, bátran jelentkezett tanárainál, hogy ő is segített a keresztet megtisztelni, mint az a másik apa, akinek fia azt az egyetemről letördelte és gyáván megfutott vele.

Ha nem értem is tehát, el kell ismernem, hogy ennek a fiatalosnak külön az ideálja, mint Vlascicsé meg az enyém volt 30 év előtt. Különb a jellem, tisztább a szíve. Jó lesz azért az Exzellenzijaának rajta lenni, hogy megértse a mai ifjúságot, mert Isten és a nemzet előtt lesz felelős a kilitásba helyezett drákok szigorért, ha az igazságos történelem azt fogja az egyetemi keresztügyről adastálni, hogy volt egy kor, midőn az ifjúság levegője üdőbb, világos tisztább volt, hogysem a miniszter azt megérthette volna. Az nem mentség, hogy mi egy léhább kor neveltjei voltunk.

Egy 30 év előtti jogász.

Ez a kérdés, melyet a korszak szelleme vetett fel, há szabad ezt mondani, valóságos égő üszök a nagy szabadelvű párt táborában. A napokban olyan nyilatkozatok jelentek meg a sajtóban, a melyek a hangulatot nem világítják meg, csak homályosán, ködösen, de mégis elég jellemzők arra nézve, hogy lassunk valamit abból, a mi ott bomladozik.

Nem is említjük, hogy kik a nyilatkozók, kik azok, kik — habár bukolában is — frontot csinálnak valami ellen vagy valaki ellen. Gajári, vagy Tisza István, vagy Szilágyi: a nev nem egészen mellékes ugyan, de fontosabb azok a tényezők, a melyek a kormánypart hangulatát jellemzik ebben a kérdésben.

Bizonyos, akárhogyan lep'ezik is, hogy az összeférhetlenségi törvényből kifolyólag nagy forrongás van a szabadelvű pártban, melyben titkolni és elnyomni akarják, folyton harapózik és terjed. A szabadelvű pártban harsányan kiáltják, hogy a ki a javaslat ellen akar szavazni, annak az ellenzéken és nem a kormányparton van a helye. Ezek ellenében Széll Kálmán minduntalan kijelenti, hogy az összeférhetlenségi törvény kérdése tárgyában mindenkinek szabadságában áll meggyőződése vagy lelkismerete szerint szavazni.

Ez bizonyára ellentétben van a többség harsány kiáltásával, de egyszerűsdim kapcsolatban azzal a hangulattal, a mely viszont igazi ellentétben van azokkal, a kik a javaslat feltétlen megszavazását követelik. Még azok sem akarják, hogy a javaslatból végrehajtó törvény legyen, a kik azt kiáltva követelik, a háttérben ott guggol rejtve a szándék, hogy akár szigorítással, (a mi a végrehajtást lehetetlenné teszi) akár enyhítéssel, meggyúsítsák a törvényt.

Bármelyik rész erősebb, valószínű az, hogy ebből a kérdésből vagy pártbomlás vagy épen kormányválság lesz. Előbb-utóbb elkerülhetlen lesz egyik vagy a másik, de az is lehetséges, hogy hamarosan előáll mindkettő. Valószínű, hogy majd megkísérlelnek valamelyes paktumot a bomlodozó elemek között. Mindamellott a bomlási pr. czezzus már látható és — mint mondtuk — vagy pártszakadásra vagy kormányválságra vezet. Csak az volna óhajandó, hogy ez még a választások előtt következze be, hogy a magyar választó közönség tisztán lásson a dolgban.

A pártbomlás azonban nem csak a liberális táborban ütötte fel halált-hozó fejét, a függetlenségi pártban már rég dúl s a vélemények széttagozását maga a függetlenségi sajtó mozditja elő leginkább. Folyton a saját képviselőiket rugdalják, ha van ok rá, ha nincs. Laptársunk az önmagát fennedicsérő, de önmagához gyakran kardinalis pontokban is követhetetlen „Székesfehérvári Hírlap” lelken-dezve hirdeti, hogy Kalocsay Alán orsz. képviselő a függetlenségi kör közgyűlésén kijelentette, hogy városunkban nem lép fel többé. Ennyi szerénységet feltételezhető volna még laptársunk is Kalocsayban, mert hisz a mandátum nem azé szokott lenni, a ki azt akarja, hanem azé, a ki mellett a nép bizalma meggyulatozik. Kalocsay öt évvel ezelőtt sem kérte senkitől sem a bizalmat, nem ábitozott a mandátum után, de mert a többség kívánta, óhajította, polgári kötelességet teljesített, midőn elfogadta. Hogy épen a saját pártjának a lapja rugdalja legjobban s iparkodik lehetetlenné tenni, erre szépen megfelelt a függetlenségi kör, midőn bizalmat szavazott Kalocsaynak, a ki ez alkalommal epés gunnyal s meglehetősen éles hangon bizonyította be az igazat s megadta a választ arra a sok gyanusításra, mely uton-utófélen érte. Tisztelt laptársunk mindig a nárt nevében beszélt, de hogy mi jogezimen tette ezt, bajos volna megállapítani. Joggal várhatta volna a függetlenségi kör, hogy a majdnem „hivatalos lapjában” részletes tudósítás adassék a közgyűlésről, ez azonban elmaradt. Talán nem volt a határozat a lap inyére!? Nagyon is kibúj a szeg a szákból . . .

UJDONSÁGOK.

Büncök az orvosok között. Botrányos szédelését követett el egy rosszlelkű ember, a ki az orvosi állással hónapokon keresztül visszaélve, betegekkel kézelt a nélkül, hogy valahá diplomát szerzett volna. Abán történt a dolog, Dr. Csák Máté abai orvos hosszabb időn keresztül betegeskedvén, kénytelen volt helyettesről gondoskodni. Helyettese Lévai J. Jenő volt, a ki október óta végezte Abán és környékén az orvosi teendőket, a nélkül, hogy orvosi diplomáját előmutatta volna. Turpisságát csak most márczius közepén vették észre, a midőn nevének hivatalosan kellett volna szerepelni. Az aláírás alkalmával zavarba jött, mely körülmény gyanussá tette viselkedését. Orvosi diplomájának előmutatását követelték tőle, mire ő kibúvókat kezdett keresni, hogy azt Pesten hagyta és ott költségébe kerül, míg kiállitja. Habozása után Kálmán Vincze főszolgabíró hivatalos eljárást indított ellene, a mit az ipse megakarván előzni hamarosan eltűnt a láthatárról. Csakhamar aztán ki is tűnt, hogy család ámitotta Csák Máté drt és a betegek, a ki nem is dr. Lévai J. Jenő, hanem Löwy Jakab s vallása sem evangélikus református, hanem zsidó. Most persze minden irányban köröztek.

A másik, a ki szintén visszaélt hivatalos állásával, Szigeti Mór seregélyesi orvos. Róla már egybér alkalommal is megemlékezünk, midőn hírül hoztuk, hogy egy beteg kis gyermekhez nem ment el azzal a kifogással, hogy eljavan foglalja. Elfoglaltsága, a mely őt kötelessége teljesítésében akadályozta a kártyapartie volt, a mely órák hossz-szat leköttötte. A gyermek anyjának többszörös sikertelen könyörgése süket fülekre talált, míg végre megparancsolta, hogy hozza oda a beteg gyermeket, a mit az meg is tett, de a gyermek a kegyetlen hidegben és a hossz-sz várakozás folytán úgy áthűlt, hogy rövid idő múlva meghalt. Akkor elvette Szigeti ur meg-érdemelt büntetését. Most újabb visszaélésének híret halljuk. Az orvosi szabályzatok értelmében 2 napnál hosszabb időre nem szabad elhagyni az orvosnak kerületét, ő pedig ennek kikérése nélkül két hónapi szabadságot vett magának s csak a második hónapban állitottott helyettesét. Most már megindították ellene a fegyelmi eljárást. De helyes ez, hogy az ilyen lelkismeretlenség a legszigorubb elbánásban részesüljön!

Az Oltáregyesület kiállitása. A székes-fejérvári Oltáregyesület által az egyházmegyei szegény templomok között kiosztandó egyházi szerelvények kiállitását a *következő vasárnap s hétfőn* (márcz 31. és ápril 1.) a „Porencz József Nőnevelde” utczára nyílt helyiségeiben d. e. 9 órától este 6 óráig mindenki ingyen megtekintheti.

Rablógyilkosság. Kegyetlen rablógyilkosságról ad hírt csákvári leveleznök. Tegnap reggel 5 óra után Kovács József postás kocsival utnak indult Csákvárról Vértes-Boglár felé, utközben azonban megtámadták s kiüvölték. Reggel 7 óra tájban több sebből vérezve halva találták a csákvári uton Kovács postást. A kegyetlen rabló előbb szeméit szurta ki, azután holtra verte s a nála levő 1400 koronát elrabolta. A csendőrség a történetekről értesítetvén, azonnal megindította a nyomozást, eddig azonban eredményre nem jutott.

Egyleti hír. A helybeli jótékony nő-egylet vigalmi bizottsága f. hó 21-én Szegényen Marich Julia elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés tárgyát képezte az egylet javára egy vigalom rendezése, s az ez irányban tett indítványok mérlegelése után elhatározatotott, hogy a jótékony nőegylet javára a városi színház, Vörösmarty-kör és a kereskedelmi csarnok összes helyiségeiben f. évi május hó 4-én hangverseny és táncozzal egybekötött korona estélyt rendez.

Meghívó. A női ipar-kiállitásnak rendező bizottsága folyó hó 29-én d. u. 4 órakor a Vörösmarty-kör helyiségében ülést tart, melyre a bizottság tagjait ez uton is tisztel-ettel meghívja az *elnökség*.

— **Egy kath. kör vasárnapja.** Igen üdvös és terjesztésre méltó akciózt indított meg a török-bálinti kath. kör. Agilis elnöke, Weicher Miklós plebánus indítványára elhatározta, hogy a nép vallásos és hazafias szellemének és általános művelődésének fejlesztésére minden hónapban ének és szavallattal egybekötött népies irányú felolvasást estélyt rendez. Hogy mennyire egészséges az eszme, bizonyítja az a nagyszámu érdeklődő közönség, mely a kath. kör szép termeit Gyümölcsoltó boldogasszony napján megtöltötte. Az ünnepély a Hymnussal kezdődött, melyet a gyermekek harmonium kísérettel énekelt. Ezután Weicher Miklós plebánus elnöki szép beszéde és buzdító szavai keltek nagy lelkesedést. Utána Ludvig Béla tanító szavalt a mely érzéssel és hatással kúthennek „A lengyel ifju” című, nagy hazaszeretetet apostrofáló remek költeményét. Ezt követte „Légy üdvöz irlalomnak édesanyja” cz. gyönyörű Mária ének. Ezután Stasstripka Alajos tartott szakszerű felolvasást a tejgazdasátról. Majd elnöki zárzó és a „Szózat” elnevelésével a sikerült estély véget ért. A gyermekek szép összhangu énekléséért Schmall Zsigmond kántortanító dícséret illeti.

— **Göbel János György kitüntetés.** A Tudományos Akadémia keddi összeülésén a Wodianer Albert-féle alapítvány kamatait 1000—1000 koronát Göbel János György székesfejérvári és Vass Mátyás szegedi elemi iskolai igazgatóknak ítélte oda az akadémia bizottsága, a mellyel e két férfinak az elemi oktatás terén szerzett kiváló érdemeit kívánta elismerni. — Örömmel és büszkeséggel telik el lelkünk, midőn a szép megtiszteltetés városunknak általános tisztelt és nagyrabecsült férfit Göbel J. Györgyöt éri. Hogy mennyit tett Göbel a fejférvári tanügyi magasra emelésére az ő tudományával, szakismeretével, páratlan szorgalmával, azt mindenki kénytelen elismerni, a ki iskoláink ügyeit figyelemmel kíséri. Ő azonban nemcsak a tanításra figyel, hanem kiváló gondját képezi a vallás-erkölcsi nevelés is, a melynek előmozdítására minden lehetővé elkövet. Szívvel gratulálunk a szép kitüntetéshez.

— **Makacs öngyilkos.** Egy erőteljes, legszébb férfikorában levő székyári munkás akart tegnap reggel megválni az élettől s valóban a csodával határos, hogy mégis életben maradt. *Sprünitz* Lajos a szerencsétlen életut, a ki tegnap reggel Széchenyi utcai lakásán borotvával hat metszést ejtett a gégéjén, elvágta teljesen a légcsövet úgy, hogy nem is a száján, hanem a nyakán levő nyíláson lélegzett. Mikor látta, hogy célját nem érte el, a hasán és mellén *nyugvenhat* sebet ejtett; de még ez sem volt elég, felvágta tehát mindkét kezén az ütcreket, mire a nagy vérvésztés következtében eszméletét veszítette. Vértől sebekkel szálították be a megyei kórházba, a hol dr. *Kecán* Livius orvos fél 9 órától 11 óráig varrta és kötözte a temérdek vágást. Sőnjekcióval pótolva lón a vérvesztés, teljesen magához tért az öngyilkos, a ki tettének okául képzelt vesébaját hozta fel.

— **Tavi vadászat.** A velencei tavon e hó 26-án folytatott a 22-én megkezdett vadászat, a mely az előzőnél még szebb időjárás mellett gazdag eredményre végződött. Eset 1086 drb. különféle viziszarvas. Részt vettek benne: Czirák László gróf, Chernel István, Degenfeld Pál, Esterházy László grófok, Fiáth Elemér báró, Hunyady László gróf, Manászy György orsz. képviselő, Meszleny Benedek és Pál, Nagy Gusztáv és Pál, Roth József, Sárközy István, Teleki Tibor, Trantmannsdorff Ferdinánd és Zichy Kázmér grófok.

— **A közös hadsereg nemzetiségek szerint.** A legutóbbi statisztikai kimutatás szerint a közös hadsereg nemzetiségek szerint a következőképen oszlik meg: szláv 480.000, német 227.000, magyar 120.000, román 48.000 és olasz 14.000. A szlávok közül 174.000 cseh, 76.000 lengyel, 76.000 rutén, 75.000 horvát és szerb és 28.000 tót.

— **Sakk.** A „Székesfehérvári sakköző társaság” elnöksége értesíti a tagokat, hogy a sakk-tombola verseny f. hó 29-én este fél 9 órakor tartatik meg a társaság helyiségében (Utbon kávéház). Ugyanakkor lesznek a már befejezett házi verseny pénzdíjai is kiosztva.

— **Lefoglalt laska.** A zsidó hitközségnek monopoliama a laska (macszeg) elárúsítás s bizony — mint mondják — alaposan felsőfolt áron juthatnak hozzá a hitsorsosok. Mi természetesebb tehát, mint hogy egyesek nem respektálják a hitközség kizárólagos jogát, hanem gseftelnek egy kissé s vidékről olcsóbb áron szerzik be a busvétai szükségletet. Na de a mi éber rendőrségünk törvényadta jogánál fogva megvédi a hitközség jogait s több láda laskát elkobzott. A szállítványok Szaksz Fülöp, Weisz Vilmos, Fischer Vilmos stb. czimére érkeztek, a kik mindenestre felelősségre lesznek vonva eme törvénybe ütköző cselekményükért, a laskát pedig a rendőrség nyilvános árverésen eladja. Ez alkalommal meg kell jegyeznünk, hogy az a szárnyra kapott hír, mely szerint a rendőrség a laskát azért kobozta volna el, mert rajta vérfoltok vehetők észre, a valószínűleg nem felel meg.

— **Az ev. ref. egyház köréből.** A f. hó 26-án tartott komáromi egyházkerületi ülésen *Csismadia* Lajos volt nádas-ladányi, jelenleg lepsényi ev. ref. lelkész a pápai főiskolához tanárnak megválasztott.

— **Gyászrovat.** *Treszler* Ignáczné szül. Strakovits Mária f. hó 27-én reggel fél 7 órakor hosszas szenvedés s a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után életének 58-ik évében meghalt. Az elhunytat ma temették el a Tolnai utca 3. szám alatti gyászházba. — *Hindelang* Katica okl. tanítóne tegnap d. u. 3 órakor a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után visszaadta lelkét Teremtőjének. A megboldogult hült teteme holnap d. u. 3 órakor fog nyugalomra tétetni a Széchenyi utca 15. sz. a. gyászházba.

— **A temető halottja.** Gyakomosi *Szabó* János várpalotai csismadia legény — mint ottani levelezők írja — kedden a temetőben fejbe lötte magát s meghalt. Mikor megtalálták, a revolver már nem volt mellette, ellopták. Gazdájának már többször emlegette öngyilkossági szándékát, a minek oka elúntásták.

— **Névváltoztatás.** Kiskoru *Beiger* Jenő, Imre és Ferenc vezetékneveket belügyminiszteri engedéllyel „Balassá”-ra változtatták.

— **Hirdetmény.** A városi hatóság a következő hirdetményt bocsájította ki: Folyó 1901. évre a tökékamat és járadékadó, úgy az ezután esedékes jövedelmi pótdó kivétel és a királyi pénzügyigazgatóság által érvényesítve lévén, ezen adóemről összeállított lajstrom a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. hó 27-ik napjától ápril hó 3-ik napjáig közszemlére kitéve lesz, hol az mindenki által betekinthező. Az 1883. XLIV. t.-cz. 16. §-a alapján felhivatnak azon adózók, kik e lajstromban megállapított adóemmel már a múlt évben megróva voltak, a mennyiben a kivetést sörlemesnek találják, e lajstromok kitételének napját, azon adózók pedig, kik e kivetési lajstromban megállapított adóval ez évben első ízben rovatnak megadó tartozásuknak kézi könyvecskéibe történt bejegyzését követő 15 nap alatt felszámolási aikat a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságnál annál is inkább írásban adják be, mert ellen esetben az elkésletten beérkezettek figyelembe nem vétetnek.

— **Tolvaj cseléd.** Özv. *Szabó* Józsefné Gyümölcs-utca 45. szám alatti lakására beállított e hó 25-én egy jöképű cseléd s ajánlott szolgálatra. *Német* Julinak vallotta magát s e néven be is szegődött, de csakhamar kúsult a turpisságra. Szabóné teljesen megbizott a leányban s 23-án el is ment vidékre a nélkül, hogy valamit elzart volna előle. Annál nagyobb volt a meglepetése, midőn tegnap megérkezett; a szoba, a szekrények tárva-nyitva voltak s mintegy 100 korona értékű ruha hiányzott a bizalmas cseléddel együtt. A rendőrség már nyomon van s hihetőleg rövid idő alatt kézrekerül a cnyeskező cseléd.

— **Általános olismerik** egy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kerti magvak gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált c-s.laggyjú répmagjai ritkiják páriukat és össze nem tévesztendők más utánzott hasonló védjegyű, de nem impregnált répmagokkal. A Mauthner-féle magok tehát felülmulhatatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek, ha megzsükségletüket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

— **Műtlen inas.** Neustadt Manó sőtömester ma az inasára, Pollák Lidzorra bizott egy kosír sőtöményt oly meghagyással, hogy azt *Steiner* Gáboréhoz vigye el. Pollák a parancsot híven teljesítette, átvette a sőtöményért járó koronát, sőt *Steiner* né kértére átvett még 2 koronát, hogy az egyletbe befizesse. Pollák a 32 koronával megugrott, valószínűleg Budapestnek vette útját.

— **Dobalódzó inas.** *Berveiler* Jánosné helybeli lakos a napokban a Csonka utcában járt egy varróonél, midőn Lánckzi asztalos inasa, Györe Gábor egy hatalmas kövel fejbe dobta. Az inas ellen a büntető eljárás megindított.

— **Kifogott hulla.** Ercsiből írják lapunknak, hogy ott a napokban *Talpas* József ottani lakos egy 50-60 év-snek látszó férfi hulláját fogta ki a Dunából. *Talpas* előadása szerint a Dunában ezzel egyidejűleg több hullát is látott s így ez. továbbá az a körülmény, hogy a hullán hajós ruha volt, arra enged következtetni, hogy egyszerre több hajós valami szerencsétlenség folytán lett a hullámok halottja. A személyazonosság nem volt megállapítható.

Színház.

Márcz. 26.

Rablék. Uj tehetség első nyilvánulása jutott darabja. *Ferencki* Ferencz neve csak alig két hónapja szerepel a színműró neve között. Nem olvastunk tőle semmit, irodalmi működéséről sem hallottunk soha: a *Rablék* című drámával állt egyszerre a közönség elé. A budai várszínház premier után a kritika kedvezően nyilatkozott s különösen elismeréssel szözlött a szerző drámai eréjéről, mint a m-lytől még tökéletes és jobb alkotást is várhatunk a drámaírás terén. Kedden este nekünk is alkalmunk volt megismerkedni a darabbal.

A rablékék Fábrián Ella, kinek első szerelme meghalt, igaz szívvel szereti Cathó Alán festőt, ki már három éven át esd a házassáért, de a leány mindig talá. valami kibúvót. majd ezt, majd azt, azonban a tulajdonképeni okot nem tudjuk. Alán a képzőművészeti kiállításán képet állít ki s kéri Ellát, hogy egyezzk bele a házasságba, ha a pályadíjat elnyeri. Ella ezt meg is igéri. A pályadíj Csathó Aláné lesz s ime Ella ismét huzódozik, eleinte nagynéje betegségét hozza fel okul, majd Csathó ama sejtelmére, hogy talán elhalt vőlegényének több volt, mint menyasszonya, e mond mindent s felfedi lelkének titkát. Ő nem érzi magát szabadnak, fogva tartja első vőlegénye. Mikor meg vőlegénye éltében, négy évvel ezelőtt beteg nagyanyjához utazott, akkor ez a buccuzásnál megesküdtette, hogy hű marad hozzá örökké; egy kis medaillonba tette a leány arczképét és ezt szíven hordozta, ott van ez vele most is a sirban és még mindig hűséget követel tőle a holt; mindaddig, míg e kis medaillon a kezei között nem lesz, nem érzi magát szabadnak. A festő mintán hiába igyekszik kedvesét e beteges lelki képzelődésről meggyőzni, egy retentő gondolattal agyában elrohan. Visszatérve átnyújtja a rejtelmes medaillon Ellának, ki végtelenül boldognak érzi magát. Az esküvő után a festő műtermébe tér haza a házaspár. A férj megpillantja neje karján a medaillont, megborrad tőle, elveszi nejtől és kidobja az ablakon, majd a nő büs kérésére keresésére indul. Ezen közben bejő a festő szolgálja s beszélgetés közben elfecsegi, hogy a ház, hol a régi időben laktak, már nem áll. Feljő a férj, az eldobott medaillont nem találta meg; a nő vi-sza akar megni nagy-

nénjéhez, hiába kérleli, hiába könyörög neki a férje, hiszen a medaillon nem az igazi. Férje magánkívül mindent elmond neki: az igazi az, a sirböltből hozta el a medaillont. Egy hangos síkoly, a nő elájul s többé nem tér magához, megőrül.

Ezen erős hatásu, nyomasztó hangulatu, sőt mondhatnók kinzó drámai jeleneteket kedves és vidám képpel igyekszik enyhíteni a szerző.

Mariskának, Ella hugának ügyesen és sok kedvességgel megrajzolt természetes alakja szolgálja a cselejt egy fiatal medikusall együtt, kik végre is jegyesek lesznek.

A darab drámai részét tekintve, tárgyát erősenek, rémesnek találjuk, de el kell ismernünk, hogy roppant lekötő az érdeklődést, de egyúttal a tulerős izgalom folytán kinzóvá válik, s alig várjuk, hogy az erős drámai jelenet hatására alól felszabaduljunk. Az egész a lelki betegség körtörténetének mondható, de van benne igazság. A dolog vigasztalan, rémes, de ügyes tudással van megcsinálva. A darab kidolgozásán meglátszik, hogy a szerzőben van tehetség, még pedig kiváló tehetség a drámai jelenetek lagikus felépítésére, de nemcsak a drámai hanggal bánik ügyesen, van benne vidámság, kedély és természetesség, mit a másik fiatal pár alakjában juttat érvényre.

Az előadásról számla, első sorban is a közönség csekély száma tűnik fel az ember előtt. Pedig az előadás a körülményekhez képest jó volt. F. Lányi Irma Ella szerepében szép tehetségét teljes érvényre emelte s különösen az örülési jelenetben keltett nagy hatást. Főti Frida Mariska szerepére teljesen rátermett, egyszerű kedves alakja, természetes élnék játéka által most is igaz élvezetet szerzett. Déri Béla Csathó Alánt játszotta szép igyekezettel. Szathmáry a fiatal medikus adta elég jó alakításban, mi azonban ez alakban több könnyedséget szeretünk volna látni.

Szerdán 27-én Ocskay brigadéroszt adták mérsékeltlen leszállított helyarákkal.

(g)

IRODALOM.

— **Husvétra.** Két tartalmas szt beszédet hoz a *Jó Pásztor* az egyházszoínoklati veterán, áprilisi, májusi füzetében. Az egyik szt beszédet Auber mann Miklós, a másikat T. Pelikán Krizó írta. Husvét-hétfőtől, Husvét után az 5-ik vasárnapig, vasár és ünnepnapra jobbnál jobb szt beszédek teszik élénké e kettős füzetet. A veterán írói gárdában találkoznak *Kováts Lajos, Vécsey, Várkonyi,* zámolyi *Varga Mihály Epölyi Ferencz Siposs Agost* neveivel. A Mária kultusz bensőségével megírt 16 szentbeszéd *Mária virágai,* mint májusi szt beszédek dr. *Zelliger Vilmos* tollából valóságos kincsésbányája a kerekded tartalmas Mária beszédeknek. A jeles „*Jó Pásztor*“ évi 8 korona vagy e. p. ss. 12 v. 14 még mindig az első füzetűl megrendelhető Budapest, VII., Csömöri-ut 32. sz., a szerkesztőség czimén.

— A magyarországi káptalanok megalakulása és szent Chrodegang regulája. Irta *Békefi Remig* dr. Budapest, 1901. 8-rét, 49 lap. Ez érdekes és nagybecsű történelmi tanulmány a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában látott napvilágot. A tudós szerző fölveti benne a kérdést, miként jöttek létre a magyarországi káptalanok? Fejtegetése szerint a káptalanok Európaszerte Chrodegang regulája szerint szervezkedtek. Ennek a forrása meg szent Benedek regulája, mely ennél fogva nemcsak a szerzetes, hanem a világi papság jórészenek is törvénykönyve lett. Nálunk is már szent István idejében virágoznak a szerzetes életmódot követő kanonokok kolostorai. Szent Gellért kanonokjai egy házban élnek, együtt éneklék a zsolozsmát s a püspök őket testvéreknek hívja, mint a szerzeteseknél az apát a rendtagokat. A káptalant eleinte konventnek nevezik. A füzet ára 1 kor. 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szent-királyi-utca 28. szám.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D. Helyben. Ön csodálkozott, aztán mérgeződött, mert a Sz. és V. így beszélt: »nálánál (Eötvösnél) nagyobb mestere a szépprózának nincs az élők között, mi nem, mi kaczagtunk. Tehát Jókainak e szerint czupassz! Hiába mondogta egész szerényen önmagáról, hogy ő immár átlépett a halhatatlanságba, hiába lépett p. házasságra egy jó házból való hajadonnal, ezek el lönek feledve. Mikszáthnak is czupassz! pedig ő is czéhbéli honfi. Herczeg Ferencz is hiába léptetett fel az Ocskay brigadérosban egy hitvány papot s hiába csufolja meg a magyar történetet, lepel rájuk, hiszen az ő szívében nem terem buján a magyar *fajtraés,* mint Eötvösben. Hiába! csak mégis szép a hála, — Egyébiránt ilyesmik szoktak másoknál is történni. A minap olvastuk, hogy Zsoldos László ma a legjobb tárcza-novellista. (Magyar Szó márcz. 19.) Hallott már ön valamit Zsoldos Lászlóról. Ha így haladunk, a Parnasszus tele lesz csupa »legelső» és »legnagyobb» urakkal, a kik onnan egymást taszigálják majd lefelé. Node Eötvös ur is mondott valamit: »a Vörösmartykört az egész országban létező körök közt a leg-többre becslöm.» Gondolkoztunk: Nem fog-e ez ártani a Vörösmarty-körnek? Aztán, mit fognak szólni a lipótvárosi és terézvárosi körök, a hol Magyarország legarisztokratább lakói vannak. (Wekerle.)

Gyűjtsünk HASZNÁLT BÉLYEGEKET!

bármely országból való és bármely nemű, még ha egészen közönséges is. A czél: szegény gyermekeknek papokká való nevelése. Jutalmul emléktárgyakat adok, rózsafüzérek, sz. Antal prágai Jézus képeket. A küldeményeket és esetleges kérdzősködésekét méltóztatssék **Bregenzbe Voralberg Bureau,** **Bellehem** intézni.

Pályázati hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatóságánál előléptetés folytán üresedésbe jött számfeljti állásra, mely 1400 korona törzsfizetés, 300 korona lakbér s nyugdíj igénynyel van összekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Felolvatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt, különösen pedig életkorukat s minősítvényöket igazoló okmányaikkal ellátott kérvényeiket folyó évi április hó 15-ig bezárólag a tauási iktató hivatalba adják be.

A szóban forgó állás élethossziglani főispáni kinevezéssel fog betöltetni.

Székesfejérvár 1901. évi márczius hó 26-án.

Havranek József s. k., polgármester.

Hirdetmény.

Idsb. Almássy Ferencz örökösei önkéntes árverés alá bocsájtják a székesfejérvári 1015. sz. tjk. 4 sor 8361. hrjsz. számú 6 drb. buza földet akár összességben vagy egyenkint.

A 607. sz. tjk. 1 sor 5715—5716. hrjsz. számú szőlő 1 hold 1061 □ öl azaz 13 oktály 61 □ öl területű 3-ad éves ültetett szőlőt a Szélső-hegyen.

Az 1015. sz. tjkönyvben 13 sor 9409. hrjsz. sárpentelei dülőben lévő 1 hold 1322 □ öl azaz 14 oktály és 122 □ öl területű szőlőt.

A 256. sz. tjkv Sz.-Mihály P. urháidai 1 sor 895—896. hrjsz. számú 2 hold 01 □ öl azaz 16 oktály szőlőt.

Továbbá: A 607. sz. tjkönyvben 18 sor 10508 hrjsz. számú rétet a csigás-dülőben 8 kat. hold 878 □ öl azaz 7 kaszáló rétet nagysága egyenként 1954 □ öl.

A 607. sz. tjkönyvben 17 sor 8638/2. hrjsz. 2 hold 1035 □ öl területű szántót a sárkánykúti dülőben.

Az 1015. sz. tjkönyvben 18 sor 8638/1 hrjsz. 2 hold 1034 □ öl területű szántót a sárkánykúti dülőben.

Az 1015. sz. tjkönyvben 16 sor 12681. hrjsz. számú vizes-rétet a Nyugati-dülőben 1409 □ öl nagyságu területet.

Ezen birtokok önkéntes árverése 1901. márczius 30-án délelőtt 9 órakor a városház nagytermében fog megtartani.

A melyre az érdekelt felek, az árverezni óhajtok az árverésnél 10% bánatpénzt tartoznak letenni.

Székesfejérvár, 1901. márczius 19-én.

Almássy János.

Hirdetések

a »FEJÉ MEGYEI NAPLO« részére jutányos áron vétetnek fel.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY
(CHICAGOI ARATÓGÉPCYÁR)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép, Fűkaszalógép, Közvetülkészlék, „Daisy” marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gerablyo és Kéveköti önálló gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s drainkat nem kérdezte!

Olasó tartalékreszek óriási raktára.

WILLIAM J. STILLMAN igazgató.

Képviseleink:

NEY MÓR, Székesfejérvár. Budapest V., Váci-ut 30.